

«Sau er et
fremmedelement i
naturen.»

«FYLKESVETERINÆREN FOR
TRØNDELAG, EIVIND DRAGSET, IFØLGE
ADRESSEAVISEN.

Innhold:

Nye rør truer norske vassdrag

Vassdragvernet i 1999 handler om mer enn Øvre Otta og Saltfjellet. En rekke vassdrag er truet av større eller mindre utbygginger. Fagsjef Jan Olav Nybo i Den Norske Turistforening er bekymret for den økende interessen for nye utbyggingssjekter.

• side 3

NSB vil kjøre selv

NSB-direktør Osmund Ueland har satt en stopper for privat jernbanedrift på Bratsbergbanen. Nå vil han selv kjøre timetog på strekningen mellom Porsgrunn og Notodden. Men drift etter 31. desember 2001 vil han ikke love.

• side 6

Grønt lys for buss og trikk

Samkjørte lyskryss har i fire år presset kollektivtrafikken gjennom Grünerløkka og Torshov i Oslo. Nå skal systemet innføres på Majorstua.

• side 3

– Flere tusen tonn torsk tjuvfiskes eller dumpes

Mange millioner torsk forsvinner fra Barentshavet hvert år. Havforskningsinstituttet mener tjuvfiske og dumping av småfisk er hovedårsaken. (Foto: Pål Hermansen/NN/Samfoto)

I perioden fra 1995 til 1998 forsvant det i snitt 100 000 tonn norsk-arktisk torsk årlig. Det mener Havforskningsinstituttet. Årsaken til det gigantiske forsvinningsnummeret er enten glupske sjøpattedyr eller tjuvfiske og dumping. Forskerne tror minst på mennesket når skylden skal fordeles.

Fiskeriminister Peter Angelsen brøt med regjeringens erklærte politikk da han godtok en torskekvote for 2000 på 390 000 tonn, langt over forskernes anbefaling på 110 000 tonn. Norske myndigheter la skylden på russerne etter at avtalen var signert, selv om norske myndigheter gikk til forhandlingene med en maksimumsgrense på over 300 000 tonn i kofferten.

• side 5

En snøballs sjanse i Høyesterett

Er det forskjell på sivil ulydighet og sivilt ansvar? – Nei, hevder Monsanto's advokater i London High Court

— Jo, hevder forsvarerne til aksjonsgruppen genetiX snowball og trekker fram eksempler fra bybrannen i London i 1666 da folk måtte bryte seg inn hos naboen for å redde hovedstaden sin.

Aksjonistene i genetiX snowball ønsker å redde

Englands naturmiljø ved å rykke Monsanto's genmodifiserte mat opp med roten. Monsanto ønsker seg bare fred og ro og således er et av aksjonistenes viktigste mål faktisk å bli stilt for retten.

En ting er sikkert; genetiX snowball har kommet til rett tid. Etter skandalen med kugalskap er det få ting engelskmenn er mer opptatt av for tiden enn mat.

• side 5

Natur & miljø Bulletin

utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør: Tom Erik Økland

Redaksjon: Jens Petter Toldnæs,
Kristian Jahre

Adresse: Postboks 342
Sentrum, 0101 Oslo.

Besøksadresse:
Skippergata 33

Tlf: 22 40 24 00.
Faks: 22 40 24 10.
Direkte: 22 40 24 + 25 (Økland),
23 (Toldnæs), 24 (Jahre)
E-post: redn@online.no

Neste utgave: 3.12.1999.

Abonnement:

199/år (privatpersoner),
500/år (bedrifter)

Annonser: Tlf: 23 12 20 70.
Faks: 23 12 20 71.

Trykking: GAN Grafisk AS.
Trykket på 100% resirkulert papir.

Norges Naturvernforbund:
Samme postadresse som N&M
Bulletin.

Web: <http://www.naturvern.no>
E-post: naturvern@naturvern.no

fagpressen[®]

Den totale respektløshet

Det er kun en ting som er verre enn bruk og kast-filosofien: Den rene kast-filosofien. Eksempelvis å kaste fisk rett etter at den er dradd opp av havet. Fordi den er for liten til å innbringe de helt store kronene. Ingenting er mer ubegripelig enn denne typen forakt for naturressursene.

Nordpå snakker man om torskekrise. Vel, man gjorde i hvert fall det, for en stund siden. I dag snakker man mindre om torskekrise, etter at norske og russiske myndigheter ble enig om å dra 390 000 tonn torsk opp av havet neste år. Man snakket om torskekrise dengang forskerne la fram sine anbefalinger for norske og russiske fiskerimyndigheter. De satte nemlig 110 000 tonn norsk-arktisk torsk som anbefalt kvote. Det var ikke mye. Fiskerne advarte mot konkurser i fleng. Forskerne ble uthengt som håpløse, uten troverdighet. De siste årenes kvoteavgjørelser kan tyde på at myndighetene er av samme oppfatning.

Fiske handler om penger. Fiskeflåten som drar torsken opp av havet består blant annet av en rekke store trålere. Disse båtene er kostbare, og krever dermed stor inntjening. Små kvoter betyr liten inntjening. Det betyr igjen konkurser for trålrederiene. Denne risikoen ville ikke fiskeriminister Peter Angelsen ta. Man blir ikke populær av å gjøre vedtak som kjører norsk fiskerinæring i bøyene.

Norge liker å påstå at vi er blant verdens beste i styring av fiskerieressursene våre. Samtidig velger forvaltningen altså å leke med vår normalt sett mest innbringende fiskestamme. På toppen av det hele legger man skylden på russisk fattigdom. En påstand som faller på sin egen urimelighet, i og med at Norges forhandlere hadde et tak langt over forskernes anbefalinger med seg i kofferten da neste års torsk-kvoter skulle fastsettes og fordeles.

På toppen av det hele tar ikke Norge ulovlig fiske og dumping med i betraktningen når kvotene skal fastsettes. I 1993 slo Fiskeridepartementet fast at dette tapet var mellom 80 000 og 130 000 tonn i løpet av et enkelt år. Havforskerne tok tallene inn i sine beregninger en kort periode, men valgte etter kort tid å ta dem ut igjen.

Det er forferdelig naivt å tro at det bare er fryd og gammen på fiskefeltene i Barentshavet. Det må også norske myndigheter skjønne.

Kollektivt skryt

Elnar Håndlykken

LEDER I NATUR OG UNGDOM

I forrige utgave av Natur og Miljø Bulletin skryter Tore Killingland, politisk rådgiver i samferdselsdepartementet, av Sentrumsregjeringens satsing på miljøvennlig transport i årets statsbudsjett. Spesielt er Killingland fornøyd med å ha stoppet de siste årenes kutt i de statlige kollektivtrafikktilskuddene til landets fylkeskommuner. Kuttene det her er snakk om, har vært på 600 millioner kroner siden 1987 og har sendt norske byer til Europa-bunnen når det gjelder offentlig tilskudd til kollektivtrafikk.

I Natur og Ungdom har vi i flere år jobbet hardt for å stoppe kuttingen i det lokale kollektivtilbudet. At vi nå får gjennomslag for dette kravet, skal regjeringen selvfølgelig ha honnør for. Ros også for initiativene som nå er tatt for å bedre organiseringen innen kollektivtrafikk.

Men det skulle jo egentlig bare mangle, Killingland! Å slutte å kutte i kollektivtrafikken impo-

nerer ingen. En troverdig miljøprofil i samferdselspolitikken krever en kraftig ØKT satsing på kollektivtrafikk generelt og det lokale busstilbudet spesielt. Det er internt i byene størstedelen av den forurensende biltrafikken foregår. Skal folk sette igjen bilen hjemme, er det helt avgjørende at bussen går mye oftere. Men uten økte tilskudd kommer vi til forgjeves å vente på hyppigere bussavganger. Kvalitet koster, også når det gjelder trikl buss og bane.

I Natur og Ungdom har vi de siste ukene arrangert en stor underskriftskampanje sammen med fagbevegelsen og busselskapene med krav om satsing på kollektivtrafikken. 20 000 underskrivere krever de 600 millioner kronene kollektivtrafikken har blitt fratatt de siste ti åra tilbake. Først når så skjer, kan sentrumsregjeringen skryte av satsing på kollektivtrafikken. Og bussen kan konkurrere ut forurensende biltrafikk. ■

Sjekk våre miljør@ker:

www.sas.no

NORGES BONDELAG

Fakta og nyheter fra
norsk landbruk:

www.bondelaget.no

www.naturvern.no

Mer vannkraft under planlegging

Det er allerede bestemt at Øvre Otta kan bygges ut, og vi vet også at flere vassdrag i Saltfjellet kan bli lagt i rør. Hvordan står det til med resten av våre siste frittrennende vassdrag?

N&M Bulletin

KRISTIAN JAHRE

Fagsjef i Den Norske Turistforening, Jan Olav Nybo, er bekymret for den stadig økende interessen for utbygging av norsk vannkraft.

– For få år siden var det helt stille rundt norsk vannkraftutbygging. Nå har temperaturen økt kraftig, og vi vet at utbyggingssjefene står i kø for behandling hos Norges vassdrags- og energidirektorat, sier Nybo.

Dette gjør fagsjefen svært betenkt. Han mener kraftutbyggingsepoken i Norge forlengst burde vært avslått.

– Vi frykter at en del av prosjektene det søkes om vil bli bygd ut. Det betyr at samfunnet ikke skal til for å komme vekk fra denne formen for energiproduksjon.

De mest kontroversielle

– Av aktuelle utbygginger har Saltfjellet-Svartisen og Saudautbyggingen størst konsekvenser for naturmiljøet, sier Nybo.

I Saltfjellet-Svartisen planlegger Statkraft tre større utbygginger; Beiarn, Melfjord og Bjellåga. Tilsammen vil utbyggingene gi i overkant av 1 TWh strøm. Utbyggingene er svært konfliktfylte og er i ferd med å seile opp som en ny Øvre Otta-sak. Organisasjonene som kaller seg Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN) har blant annet lovet kamp mot planene. Foruten Turistforeningen består SRN av Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskeforbund og Verdens naturfond.

– Saudautbyggingen kan også bli en stor sak. Her dreier det seg om å overføre en rekke unike, verneverdige elver til et eksiste-

rende kraftverk, noe som vil gi rundt 1 TWh i ny produksjon. Miljøbevegelsen har ventet på disse planene i mange år, og nå tror vi de snart vil komme, sier Nybo.

Inngrep i verna natur

Av andre konfliktfylte saker nevner Nybo Kjosnesfjorden.

– Dette dreier seg om en regulering innenfor Jostedal-breen nasjonalpark, og det er i seg selv uakseptabelt, sier han.

Hattebergvassdraget er også en viktig symbolsak for miljøbevegelsen.

– Målet i kraftmengde er dette en liten sak. Likevel vil utbygging her være i strid med både vassdragsvern, nasjonalpark og kulturminnevern. Noe av den mest fantastiske naturen i Norge vil bli berørt. Blant annet vil Hattebergfossen, som ligger rett ovenfor Baronihegen i Rosendal, bli kraftig redusert, slår Nybo fast.

Også en ørliten utbygging som er planlagt i Kinso kraftverk opptar Jan Olav Nybo. Her er det meldt om en mindre utbygging i et vernet vassdrag.

Minikraftverk ikke bedre

Heller ikke de mange minikraftverkene er særlig populære hos fagsjefen i Den Norske Turistforening. Et minikraftverk produserer mindre enn en megawatt strøm, og bygges gjerne av privatpersoner og for å gjøre seg selvforsynte med strøm. Rent fysisk er kraftverkene på størrelse med et lite uthus.

– Ti-femten slike minikraftverk i et verna vassdrag kan fort bli like ille som et stort kraftverk. Følelsen av at elva er urørt forsvinner også med flere slike minikraftverk, sier han. ■

Utopi i praksis

Ved hjelp av radiosendere og antenner skal trikk og buss presses fram i Oslo-trafikken. Det såkalte Utopia-prosjektet ble satt i gang i 1995, og skal etter planen videreføres til neste år. Oslo Sporveier hevder de sparer opp til 30 prosent i reisetid på systemet.

Signalanlegg som prioriterer kollektivtrafikk er ikke noe nytt fenomen. Det fins rundt 100 lyskryss i Oslo som favoriserer buss og trikk. Problemet er at lyskryssene ikke kommuniserer seg imellom. I 1995 innførte Statens vegvesen og Oslo kommune «tilpasset styring» i fire veikryss på Torshov. I dag er 14-15 lyskryss samordnet, slik at buss og trikk som trafikkerer strekningen Grünerløkka-Torshov skal få grønt lys så kjapt som mulig.

– Ved lyskryssene registreres data som forteller hvordan trafikkbildet ser ut. Disse dataene sendes videre til neste kryss. Slik løses kollektivtrafikken gjennom byen, sier ansvarlig for lyskryss

på riksveier hos Statens vegvesen Oslo, Pawel Gajowniczek.

Per i dag registreres trafikkbildet ved hjelp av radiosendere og antenner. Kjøretøyene sorteres og gis poeng etter nytte. Trikk rangeres høyest, deretter kommer buss og til slutt personbil.

– Systemet gir bedre flyt for sporveitrafikken. En undersøkelse viser at vi på noen delstrekninger og under optimale forhold, har spart opp til 30 prosent i reisetid, sier planleggingsleder i AS Oslo Sporveiers sporvognsdivisjon, Hans Martin Riseth.

Det største problemet med systemet er at utstyr fra ulike leverandører ikke kommuniserer med hverandre. Videre er utstyret gammelt og sårbart, og dyrt og krevende å vedlikeholde. Likevel er resultatene så pass gode at Statens vegvesen nå vil innføre samme type system i området mellom Kirkeveien, Bogstadveien og Sørkedalsveien. ■

Disse vassdragene er truet

Her er SRNs liste over norske vassdrag som kan bli bygd ut. Listen omfatter meldte utbygginger (det vil si at en utbygger planlegger å søke konsesjon), utbygginger hvor søknad er sendt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og de sakene hvor NVE har gitt innstilling til Olje- og energidepartementet. I kraftmengde utgjør utbyggingene omlag 5000 GWh (5 TWh). Økt kraftmengde for hvert vassdrag er gitt i GWh i parentes.

Saudavassdraget (1124)
Ørsdal og Bjordal i Bjerkreims-
vassdraget (320)
Kjosnesfjorden kraftverk (245)
Jørpelandsvassdraget (240)
Nytt Tyin kraftverk (230)
Gjengedalsvassdraget (229)
Erdalselva til Aurland (221) *

Bjørnara i Øvre Otra (184)
Beiarn (183)
Bjellåga (390)
Melfjord (478)
Stjørna (170)
Skjerka kraftverk - utvidelse
(160)
Fløyri kraftverk - utvidelse og
opprusting (119)
Bofossane/Herefoss i Tovdals-
vassdraget (115,6)
Nesåa til Tunnsjøen (106)
Hattebergvassdraget (64,5)
Åbjøra kraftverk - ombygging
(58,1)
Kinso kraftverk - økning i slu-
keevne, ukjent kraftmengde
Bjølvø (300)

* Denne saken er i realiteten
vunnet. I sin innstilling til OED
har NVE foreslått å si nei til
utbyggingssøknaden. ■

Flere millioner torsk forsvinner

Beregninger gjort av Havforskningsinstituttet i Bergen viser at det gjennomsnittlig forsvant 100 000 tonn torsk per år i perioden 1995 til 1998. Hovedårsaken er sannsynligvis ulovlig fiske og dumping.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Havforsker Odd Nakken begynte å ane ugler i mosen allerede vinteren 1997. Han fant det merkelig at havforskerne bommet så kraftig på sine bestandsberegninger for den norsk-arktiske torsken. Et par år etter at beregningene ble gjort måtte man rette opp anslagene, fordi man hadde undervurdert totaldødeligheten for fiskestammen. Etter å ha gått grundig gjennom fenomenet har Nakken funnet ut at 400 000 tonn torsk forsvant i perioden 1995 til 1998.

Pattedyr og tjuvfiske

Ifølge Nakken kan det gigantiske forsvinningsnummeret ha to årsaker: Fangst som er større enn rapportert eller at forskerne har undervurdert den naturlige dødeligheten for torsken. Den siste teorien betyr i rene ord at sjøpattedyr har spist mer torsk enn forskerne har antatt.

– Personlig tror jeg at konsumet fra sjøpattedyrenes side har vært høyere enn antatt i de

Går til sak mot PCB-forurensere

Ålefisker Jan Arve Birkeland går sammen med Fiskerilaget for å finne de skyldige bak PCB-forurensningen i Bergensfjordene. N&M Bulletin fortalte i forrige nummer om hvordan Statens næringsmiddeltilsyns forbud mot omsetning av ål fra fjordområdet fratok Birkeland hovedinntekten. Ifølge Bergens Tidende har Birkeland nå slått seg sammen med Fiskerilaget. I løpet av en ukes tid vil de finne ut hvem som bringes til retten for erstatning av inntektstapet.

fire aktuelle årene. Men jeg finner det lite sannsynlig at sel og hval har spist all torsken det er snakk om. Mine beregninger gjelder stor fisk. Det er lite sannsynlig at sjøpattedyrene har beskattet denne fisken så kraftig i en periode hvor man har hatt større mengder mindre torsk, sier Nakken til N&M Bulletin.

Konklusjonen fra Nakkens side blir derfor at det må ha vært

Peter Angelsen sitter på kroken

Torskekvote for 2000 er brudd på såvel føre var-prinsippet som Voksenåsen-erklæringen.

Fiskeriminister Peter Angelsen vil ikke innrømme noen av delene.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Neste års kvote for den norsk-arktiske torsken er satt til 390 000 tonn. Kvoten er langt over Det internasjonale rådet for havforsknings anbefalte kvote på 110 000 tonn. Rådet ga anbefalingen ut fra tidligere enighet om at gytebestanden for torsken skal nå 500 000 tonn innen 2001.

I pressemeldingen fra Fiskeridepartementet heter det at kvoten ble satt så høyt på grunn av «fiskerienes betydning for den vanskeligstilte befolkningen i Nordvest-Russland, og behovet for en samlet forvaltning i hele bestandens utbredelsesområde».

Skylder på Russland

Gunnar Album ved Naturvernforbundets Barentshavskontor mener dette er direkte feilaktig.

– Sannheten er at den norske delegasjonen på forhånd var villig til å strekke seg til 320 000 tonn torsk for neste års kvote.

stor grad av urapportert fangst i årene fra 1995 til 1998.

Dumping lønner seg

Urapportert fangst handler kort fortalt om tjuvfiske eller dumping. Ifølge Nakken er det rimelig å tro at en del undermåls fisk har blitt dumpet.

– Fiskefartøylene har lov til å ta 15 prosent undermåls fisk, men det er krav til at denne fisken blir levert og dermed også rapportert. Et fartøy har en kvote som de vil fylle med den fisken som er best betalt. For torskens del er det stor fisk som innbringer mest penger. Dermed er det sannsynlig at noe blir dumpet, forklarer Nakken.

Han viser også til en presse-

melding fra Fiskeridepartementet som ble sendt ut i 1993. Der opplyste departementet om at det var fisket mellom 80 000 og 130 000 tonn mer torsk enn hva som var gitt tillatelse til i 1992. Beregningen ble tatt inn i Havforskningsinstituttets modeller for å bestemme torskebestanden, men kun for en kort periode. I 1995 var departementets varsko tatt ut av beregningene for godt.

Nakken understreker at tallene hans ikke nødvendigvis er hundre prosent korrekte. Til det er usikkerheten for toktrusultatene for stor.

– Men det er helt innlysende at det skjer noe der ute, sier Nakken.

makta, hadde de Voksenåsen-erklæringen med seg i bagasjen. Denne skulle legge grunnlaget for regjeringens politikk. I erklæringen heter det blant annet: «Grunnlaget for fastsetting av kvotene må fortsatt baseres på forskernes tilrådingen».

– Hvorfor lever ikke sentrumsregjeringen opp til sine intensjoner?

– Det er feil å si at forskernes anbefaling for neste års torske kvote var 110 000 tonn. I sine anbefalinger ga de flere opsjoner, hvor de blant annet sa at man vil oppnå en gytebestand på 500 000 tonn innen år 2003 ved et uttak på 260 000 tonn.

– Men det er vel en kjensgjerning at det er et stykke fra 260 000 til 390 000 tonn?

– Samme anbefaling sier også at gytebestanden først vil minke ved et uttak på 610 000 tonn, sier Angelsen, og må avbryte samtalen med N&M Bulletin på grunn av et møte.

Havforsker Asgeir Aglend bekrefter at anbefalingene fra forskernes side kan strekkes så langt som til 260 000 tonn. Men ikke lenger:

– Dette er den definitivt øvre grensen for uttak innenfor føre var-betraktninger.

Miljøvernere tar sivilt ansvar

LONDON: De kaller seg «genetiX snowball» og røsker opp genetisk modifiserte planter. Samtidig benekter de at de er en organisasjon og at de bedriver sivil ulydighet. Engelske jurister klør seg i parykkene.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Skiltet utenfor restauranten på er ikke til å misforstå: – Her serveres garantert ikke genmodifisert mat. Hilsen Harrods. Verdens kanskje mest berømte varemagasin vet hva kundene vil ha til jul – og ikke minst; hva de ikke vil ha.

På den engelske radiokanalen Radio 4 sendes serien «Bueskytterne» for tiden. I såpeserien blir miljøaktivisten Tommy Archer tiltalt for å ha kuttet ned genmodifiserte planter.

Skulle man ha behov for ytterligere bekreftelse på at matvaresikkerhet er det som opptar engelskmenn over alt annet, i hvert fall på miljøområdet, er det bare å åpne en avis eller ta en tur innom hjemmesidene til Prins Charles.

Snøballen vil inn i varmen

Samtidig svettes det under grå parykker i London High Court der miljøaktivistgruppen «genetiX snowball» nylig møtte i en appelldomstol. Gruppen kjemper for sin rett til å bli stilt for retten.

Det var den 4 juli i fjor at fem engelske kvinner, som en symbolsk handling, trakk opp genmodifiserte oljeplanter fra det multinasjonale selskapet Monsanto forsøksfelt i Oxfordshire og hevdet at plantene var såkalt biohasard og måtte behandles deretter.

De fem ble arrestert, men senere løslatt og ingen kriminell siktelse ble reist mot dem. I stedet førte Monsanto et sivil søksmål mot gruppen hvor det i tillegg til erstatningsansvar for plantene ble søkt om en rettslig

forføyning slik at ikke medlemmer av genetiX snowball kunne nærme seg Monsanto's åkre i fremtiden.

Dette var genetiX snowball svært lite fornøyd med. De ønsket en full rettssak for å få alle juridiske sider av saken belyst. De fikk medhold i dette i april, men Monsanto, som ifølge genetiX snowball ønsker minst mulig oppmerksomhet rundt saken, anket avgjørelsen. Anken ble behandlet i London High Court i forrige uke, men dom er enda ikke falt i saken.

– Det er ikke noe mål for oss å ødelegge Monsanto, men vi ønsker å stoppe eksperimentene de driver med i naturen, sier en av de tiltalte, Rowan Tilly.

Det er mange juridiske julenotter i saken, en av dem er om det er en forskjell på sivil ulydighet og sivil ansvar. En annen er om genetiX snowball er en organisasjon eller ikke.

Sivilt ansvar

GenetiX snowball benekter nemlig selv at de er en organisasjon. – Vi er en «mailing-liste» med noen tusen mennesker som bryr seg. Vi driver ikke sivil ulydighet, men tar sivil ansvar, sier Jo Hamilton, en annen av de fem tiltalte kvinnene, til N&M Bulletin.

Denne måten å jobbe på har genetiX snowball hentet fra fredsbevegelsen. Det som tilsynelatende ser ut som et teknisk grep for å spare administrasjon gjør gruppen til en vanskelig motstander i rettsalen, i media og for så vidt også ute i rapsåkeren til Monsanto eller andre. Ingen vet om det kommer fem eller fem tusen mennesker når snøballen begynner å rulle.

GenetiX snowball er blitt beskyldt for å være infiltrert av anarkister, blant annet gruppene som laget voldsomme opptøyer i City i sommer. Hamilton kan ikke garantere for hva slags mennesker som finnes på gruppens postliste til enhver tid, men tror ikke at dette er et problem. Hun ser heller ikke bort fra at noen er tjent med at slike rykter lever.

– Det kan kanskje virke som det er vanskelig å kontrollere en slik bevegelse, men all erfaring viser at man aldri kan styre medlemmene i en vanlig demokratisk organisasjon eller et parti heller. Vi tror derfor dette er en effektiv måte å jobbe på. Det har fredsbevegelsen bevist tidligere, og vi har fått eksempler på det nå, sier Hamilton.

Stor mediainteresse

Dersom genetiX snowball får medhold i retten slik at de får sin etterlengtede rettssak vil det være et nederlag for Monsanto, uansett det endelige utfallet.

Mediainteressen var stor med mange TV-selskaper i forbindelse med appell-saken, som blant annet ble omtalt i Financial Times.

Oppmerksomheten vil være enorm foran en full rettssak og

Monsantos rykte i England er allerede mer enn tynnslitt. Det kan blant annet leses av børstallene.

Forfatteren Andy Rowell har fulgt amerikanske selskapers strategier gjennom flere år. Han mener en av de viktigste strategiske grepene selskapene bruker er såkalte SLAPPs, som er en forkortelse for Strategic Lawsuits Against Public Participation.

– Det vil si at loven først og fremst skal brukes som et verktøy til å skremme folk og få dem til å tie stille, ikke at rettferdigheten skal skje fyldest, sier han.

Avslo pris fra Norsk Hydro

GenetiX snowball ble nylig tildelt Norsk Hydros miljøpris, men avslo.

– Vi synes jo for så vidt det var hyggelig med oppmerksomheten, men da vi undersøkte hva slags selskap Norsk Hydro var, ble det vanskelig for oss å motta prisen. Da ville vi gitt selskapet en slags aksept for virksomheten sin, sier pressetalsmann Andrew Wood.

Fra fotball til fotjern

Kanskje får han grønt kort. Leeds-proffen Alf Inge Haaland vil lenke seg mot kraftutbygging i Rasdalen.

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK) vil rasere Rasdalen. Det mener Jan Rasdal som er aksjonsleder for gruppen som ønsker å stoppe en kraftutbygging i 70-millionersklassen i Hordaland.

BKK vil sprengte ut 5,7 kilometer overføringstunneler og på denne måten øke strømproduksjonen ved Fosse og Dale kraft-

stasjoner med 42,5 millioner kilowattimer i et normalår. Utbyggingen vil i praksis skje ved at vann fra fire elver, Fossegjelet, Skårdalselva, Geitåni og Rasdalselva blir ledet inn tilløpsstasjonen til Fosse kraftstasjon i Bergsdalen. Nå kan motstanderne av utbyggingen få en solid forsvarer med på laget. Landslagsspiller og Leeds-proff Alf Inge Haaland har hytte i området, og er lite begeistret for utbyggingen.

– Dersom det blir organisert lenkegjeng så stiller jeg. Dette har Alf Inge Haaland gitt klar beskjed om forteller Rasdal, til Bergens Tidende.

Jaktleder begravde rev levende

Sjokkerte motstandere av engelsk revejakt ble vitne til en makaber scene da jaktlederen begravde en revunge levende. Dessverre for jaktlederen ble han filmet.

Igjen blir engelske revejegere kraftig fordømt etter et makabert opptrinn. Jaktlederen for det Leicestershire-baserte jaktsekskapet the Quorn, Adrian Dangar, fortalte to jaktmotstandere at han skulle drepe en revunge bare fordi de var der. Revungen hadde flyktet inn i et kaninhull og Dangar blir filmet mens han beordrer sine menn til å fylle igjen hullet, skriver The Mirror.

Strengt regler for den omstridte jakten tilsier at en rev bare skal jages når den er «fri og naturlig tilstand».

Dangar kan lite annet enn å innrømme fadeseen, men hevder at det er vanlig praksis å fylle hull når man jakter revunger.

The Quorn, som er kjent som The Royal Hunt i England på grunn av sine nære forbindelser til kongehuset, har vært rystet av tilsvarende skandaler tidligere og Prince Charles har tidligere nektet å jakte med Leicestershire-klubben.

Kalenderen

5. - 6. juni, 2000: Den sjette verdenskongressen om miljø og helse, Oslo. Arr: The International Federation of Environmental Health og Forum for miljø og helse, tlf: 22 00 16 14.

27. august - 1. september, 2000: Konferanse om naturvern i storbyen, Praha, Tsjekkia. Arr: Miljøverndepartementet i Tsjekkia i samarbeid med naturvernorganisasjoner og lokale myndigheter, tlf: + 422 2491 1381

18. - 20. november, 2000: Konferanse om industriens strategi og tiltak for bærekraftig utvikling, Aalborg, Danmark. Arr: Euro Environment Secretariat: + 45 99 35 55 55.

NSB tok styringen

Det blir likevel ingen privat drift på Bratsbergbanen. NSB-direktør Osmund Ueland anklager de private initiativtakerne for å tenke kortsiktig, og tar nå sjøl over styringen i TIMEtoget Bratsbergbanen.

Klaus Tvedt
N&M BULLETIN

På et styremøte mandag i forrige uke erklærte NSB-direktøren at han vil kjøpe seg opp fra 34 til 89 prosent av aksjene i selskapet. Samtidig ble det klart at oppstart blir utsatt fra 9. januar til 1. september neste år. Planen er å øke antall avganger på strekningen Notodden-Porsgrunn fra dagens seks-sju til 16-17, og å korte inn på reisetiden.

- Ikke langsiktig

Når oppstarten nå utsettes skyldes det de to tidligere hovedaksjonærenes beslutningsvegring, samt det at det ikke er mulig å skaffe nytt materiale før neste høst, sier Osmund Ueland.

NSB-direktøren har i lokalpressen også beskyldt de private togpårdriverne for ikke å være villig til å erkjenne at Brats-

bergbanen er et risikoprojekt.

Gjermund Jamtveit, tidligere daglig leder i TIMEtoget Bratsbergbanen, avviser blankt påstandene om at han og kollega Halvor Grene skal ha tenkt profitt framfor langsiktighet:

- Jeg synes ikke å garantere drift i et år og fire måneder, som NSB nå gjør, er å tenke langsiktig. Egentlig tror jeg at NSB ikke har ønsket seg noe privat alternativ. De har kjørt med samme materiell på banen de siste 30 årene, uten å gjøre noe med situasjonen.

Lokalt ser mange NSBs snuoperasjon i Bratsbergbane-saken som et rent tjuveri. Jamtveit har likevel ikke noe imot at NSB nå overtar konseptet som han selv har vært med på å utrede.

- Jeg er veldig glad for at det blir noe av prosjektet, men jeg håper NSB vil tenke like langsiktig som vi ville ha gjort. Nå er

det opp til politikere og publikum å sørge for at tilbudet blir varig.

Avisen Varden hevder i sin leder 17. november at NSB ikke er interessert i delprivatisering av norske jernbaner.

- Jeg vet ikke om NSB ikke vil ha oss på grunn av redsel for konkurranse, men utfra et miljøhensyn er jeg sikker på at det hadde vært en fordel med flere aktører på togmarkedet, sier Gjermund Jamtveit.

Ingen løfter

NSB-direktøren på sin side viser til at NSB var åpne for privatisering av Bratsbergbanen da Jamtveit og kompani framla sitt konsept.

- Problemet var at beslutninger stadig ble utsatt, hevder Ueland.

- Hvorfor kan du ikke garantere drift på Bratsbergbanen etter 31. desember år 2001?

- NSB kan ikke garantere for hva Stortinget vil si. Men vi har tro på prosjektet, og går inn for å forbedre lønnsomheten og øke passasjerantallet. Klarer vi det, vil politikere se at prosjektet er verdt å satse på.

ABB

Vi gratulerer Norges Naturvernforbund med 85-årsjubileet i 1999

CSC Computer Sciences International
A Division of CSC Financial Services Group

ENEBAKK KOMMUNE

MELAND KOMMUNE

Kommunalteknisk avdeling

ELLO

A/S Ello, Postboks 2160 Løkkemyra
6501 Kristiansund N.
Telefon: 715-82411

HALDEN KOMMUNE
TEKN. DRIFT
aktivt og mangfoldig
miljøarbeid

RAKKESTAD KOMMUNE

FOLLO ENERGIVERK

Miljøtrykkeriet i Oslo
gan grafisk as

Tlf.: 22 27 71 70 • Faks: 22 26 52 05
Tvetenveien 156

RIMI
Vi gjør
Norge billigere

HK

NORGESFØR
NORGES TRYGGEST VALG
Norgesfôr AS
Skippergata 33, 0154 OSLO
Tlf.: 22 00 71 50
Faks: 22 42 99 55

Miljø - Ressurser - Havbruk
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
Boks 1870 Nordnes, 5024 Bergen
Tlf: 55 23 85 00 Faks: 55 23 85 31
Du finner oss på Internett: <http://www.jmar.no>

Miljørapporten
og mer om miljø;
www.hydro.com

Velkommen til
HRA
HADELAND OG RINGERIKE
AVFALLSSELSKAP

Norsk Romsenter
NORWEGIAN SPACE CENTRE
<http://www.spacecentre.no/>

HUSTADMARMOR A/S
6440 Einesvågen
Tlf.: 71 26 77 00 Faks: 71 26 72 44

Oslo Vei er en kommunalt bedrift som tilbyr effektive og konkurransedyktige tjenester innen planlegging, prosjektering, bygging, drift og vedlikehold av veier.
Ta kontakt for et uforbindtlig tilbud eller spør etter vår markedsavdeling.
OSLOVEI
Herslebs gt. 19, 0561 Oslo
Tlf: 22 86 20 20. Faks: 22 86 22 20.

PORT OF LARVIK
LARVIK HAVN

OTTERAAENS
BRUGSEIERFORENING

FOLLO ENERGIVERK

Vi gratulerer Norges Naturvernforbund med 85-årsjubileet i 1999

AS PALS

Miljøtrykkeriet i Oslo
gan grafisk as

NITO

FOLLO ENERGIVERK

LILLENSVANG HERAD KOMMUNE

RIMI
Vi gjør
Norge billigere

NORGES BONDELAG

MALVIK KOMMUNE

Har du sortert i dag?
RENHOLDSVERKET

HK

NORGESFØR
NORGES TRYGGEST VALG
Norgesfôr AS
Skippergata 33, 0154 OSLO
Tlf.: 22 00 71 50
Faks: 22 42 99 55

Norges vassdrags- og energidirektorat
NVE

FREVAR
Avfallsforbrenning med energigjenvinning
vann- og avløpsrensning
MILJØVERN I PRAKSIS

Miljø - Ressurser - Havbruk
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
Boks 1870 Nordnes, 5024 Bergen
Tlf: 55 23 85 00 Faks: 55 23 85 31
Du finner oss på Internett: <http://www.jmar.no>

Miljørapporten
og mer om miljø;
www.hydro.com

NCC

FORBRUKER-SAMVIRKET

Velkommen til
HRA
HADELAND OG RINGERIKE
AVFALLSSELSKAP

Norsk Romsenter
NORWEGIAN SPACE CENTRE
<http://www.spacecentre.no/>

ofe

Bud, Fræna og Hustad Sparebank

HUSTADMARMOR A/S
6440 Einesvågen
Tlf.: 71 26 77 00 Faks: 71 26 72 44

Oslo Vei er en kommunalt bedrift som tilbyr effektive og konkurransedyktige tjenester innen planlegging, prosjektering, bygging, drift og vedlikehold av veier.
Ta kontakt for et uforbindtlig tilbud eller spør etter vår markedsavdeling.
OSLOVEI
Herslebs gt. 19, 0561 Oslo
Tlf: 22 86 20 20. Faks: 22 86 22 20.

forbo
FORSHAGA

Fra 1. januar 2000 skal alle griser gå løse i Norge

PORT OF LARVIK
LARVIK HAVN

OTTERAAENS
BRUGSEIERFORENING

NORGEFISKERLAG

NTE
Nord Trøndelag Elektroarbeid

A-BLAD

Ettersendes ikke ved
varig adresseendring

Returadresse:
Natur & miljø Bulletin
Boks 342 Sentrum, 0101 Oslo

teknipoint.no

Her i landet er god
smak tradisjon.

Norges bake- og stekemargarin

FÅS KUN HOS OBS, PRIX, MEGA, S-MARKED

